

Påvirkning av nasjonal politikk for å fremme helse og redusere sosiale helseforskjeller

- Et fundament for sosiale investeringer

Lov om folkehelse for fylkeskommuner

Lov om folkehelse

....en lobbyprosess sett fra undertegnedes ståsted

Høsten 2006: St.mld. nr 12: Regionale fortrinn – regional fremtid

Hva var forvaltningsreformen?

- Overføring av utviklingsoppgaver til nye folkevalgte regioner
- Vurdering av regioninndelingen
- Vurdering av valgordningen

HVA ER EN STORTINGSMELDING: En melding til Stortinget er et dokument fra [Norges regjering](#) til [Stortinget](#) om saker som regjeringen ønsker å orientere eller få drøftet i Stortinget uten at de er knyttet til et ferdig forslag til lov- eller [vedtak](#). Meldinger til Stortinget foreslår fremtidig politikk eller inneholder en [rapport](#) om offentlig virksomhet på et felt.

Resultat

- Åpen høring i kommunal- og forvaltningskomiteen (februar 2007): Gir Støtte til Østfoldhelse og Norsk nettverk av helse- og miljøkommuner.
- Det sendes ut et høringsnotat (desember 2008) til bl.a. kommuner og fylkeskommuner som vil ha tilbakemelding på om hvorvidt folkehelse skal bli en lovpålagt oppgave for fylkeskommunene.
- I en pågående lobby- og mobiliseringsprosess i 2009 sikres det også massiv støtte for at folkehelse skal bli en lovpålagt oppgave også for kommuner og stat. Kommuner og fylkeskommuner sender «likelydende» uttalelser. Da proposisjonen om «lov om folkehelse for fylkeskommuner kommer» (april 2009), presiseres det at staten ikke har kommet dette synspunktet i møte.

(I samme tidsrom (juni 2009) lanseres stortingsmeldingen om samhandlingsreformen. Folkehelse er her lite omtalt).

- Regionale politikere jobber opp mot stortingspolitikere. Det resulterer i at Stortinget gir sin tilslutning til våre synspunkter. Det medfører i neste omgang (oktober 2010) et høringsnotat om hvorvidt folkehelse også skal bli en lovpålagt oppgave for stat og kommuner. En ny samordnet mobiliseringsprosess igangsettes. «Likelydende» uttalelser utarbeides. Fra dette tidsrommet sees den kommende folkehelseloven og samhandlingsreformen i sammenheng.

Høringsnotatet

- Folkehelseloven skal bygge på fire prinsipper: Helse i alt, bærekraftig utvikling, føre var-prinsippet og utjamning. Hvor var empowerment?
- Helse i alt skal bare gjelde for den statlige helsetjenesteforvaltningen.

Eksempel på innspill i felles mal

Virksomhetsområdet må omfatte statlige *myndigheter* og ikke statlige *helsemyndigheter* slik det foreslås. Dette er et paradoks i forhold til lovens formål om å fremme folkehelse og bidra til å motvirke sosiale helseforskjeller. Skal vi lykkes med å utjevne sosiale helseforskjeller ligger de fleste virkemidlene på nasjonalt nivå og under andre departementer enn helsedepartementet. I forslag til helse- og omsorgsplan er et mål *Flere sektorer i samfunnet skal engasjere seg i folkehelsearbeid og samarbeide på tvers. Innsatsen skal være koordinert, også nasjonalt.* Skal dette være troverdig må folkehelselovens virksomhetsområde utvides. Et av dets 4 prinsipper er tross alt "health in all policies".

- Fokus på å styrke innsatsen for å redusere sosiale ulikheter i helse var et fokusområde i alt arbeid fra det lokale og regionale nivået. Blant annet så ble utjamning av sosiale ulikheter i helse en del av formålsparagrafen i lov om folkehelse for fylkeskommuner. Dette kom etter innspill fra fylkeskommunene, som var representert i en arbeidsgruppe som forberedte lovutkastet. Dette innspillet ble værende i den mer omfattende folkehelseloven som kom i 2012.

Juni 2011

- Stortinget vedtar lovforslaget, med noen mindre endringer.
- Helse i alt blir gjeldende for hele statsforvaltningen.
- Empowerment innarbeides som lovens femte prinsipp, uten at det får praktiske betydninger.
- Folkehelseloven blir gjeldende fra 2012

Andre grep

- Oppfølging av sentrale stortingspolitikere
- Samtaler med politiske rådgivere på stortinget
- Formelle og uformelle møter med statssekretærer
- Forankring i og møter med fylkesrådmannskollegiet
- Forankring i og møter med fylkesordførerkollegiet
- En rekke uformelle samtaler regional- og stortingspolitikere mellom og tilsvarende direkte kontakt med helseministeren
- Bruk av partikanaler

Hva lærte vi?

1. Ydmyk i forhold til vår mangelfulle forståelse for prosesser og hensyn i statsapparatet. Vi kjente ikke godt nok til de mange «irrganger» i statsforvaltningen. Vi gjorde også mange feil.
2. De som deler vårt syn i statsapparatet behøver prosesser nedenfra og opp
3. Høringsrunder nasjonalt er et mulighetsrom – ikke bare på folkehelse
4. De tradisjonelle kanalene til KS kan suppleres og forsterkes når «mange nok» kommuner og fylkeskommuner bruker sine ordinære kanaler i høringsprosesser
5. Arbeidet er usedvanlig tidkrevende. Mange månedsverk er lagt ned. Nasjonale høringsprosesser er tilrettelagt på en måte som vanskeliggjør samarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner. – Det utfordrende nok å klare å betjene egen organisasjon.
6. Stortingspolitikere behøver fylkespolitikeres støtte for å bli gjenvalgt: Det er en av flere grunner til fylkespolitikernes muligheter for gjennomslagskraft.

....og vi lyktes ikke på langt nær med alt!

Hva var viktige suksesskriterier?

- Samarbeid med KS
- Fylkeskommunenes rolle tilsier at det er lettere å arbeide på denne måten, enn om en stor kommune skulle ha tatt et tilsvarende initiativ
- Fylkeskommunenes samlede kontaktnett og politiske forbindelser er en stor (og som oftest uutnyttet) ressurs. Fylkeskommunene har også heltidspolitikere som har tid til å jobbe på denne måten.
- Vi gjorde dette i fellesskap: Høgskoler, kommuner, fylkeskommuner, KS, Sunne Kommuner, m.fl.
- Høringsprosessen på særlig samhandlingsreformen (inklusive nasjonal helse- og omsorgsplan, folkehelseloven, helse- og omsorgstjenesteloven) var krevende for lokal- og regionalnivået. Det var veldig velkomment med forslag til høringsuttalelser som ble distribuert. – Ikke minst mangler små kommuner den kompetanse man finner i bl.a. fylkeskommuner, og det ble opplevd som en hjelp at maler for uttalelser ble distribuert.

.....men det viktigste suksesskriteriet?

VI HADDE EN GOD SAK!

Åpent spørsmål

Hvor ville vi ha vært uten initiativene fra det regionale nivået?

